

13. Методи забезпечення рентабельності страхових операцій

Дар'я Камська, Ганна Сілакова

Національний університет харчових технологій

Вступ. Страхування є однією з трьох сфер фінансової системи країни і пов'язане з розподілом сукупного суспільного продукту і частини національного багатства. Разом із цим для страхування характерні економічні відносини тільки щодо перерозподілу доходів і нагромаджень, пов'язаних із відшкодуванням матеріальних і інших втрат. Таким чином, страхування пов'язане з рухом грошової форми власності.

Одним із основних завдань будь-якої страхової компанії є отримання прибутку. Величина прибутку як кінцевого фінансового результату діяльності страхової організації залежить від багатьох факторів. Їх вплив оцінюється в результаті аналізу фінансово-господарської діяльності. На прибуток страховика впливають також результати його інвестиційної діяльності. Прибуток від інвестицій може бути джерелом поповнення відсутніх страхових резервів для відшкодування збитків і слугує страховику в якості фінансового джерела збільшення власного капіталу та розвитку страхової справи.

Матеріали і методи. Дослідженням особливостей розвитку галузі страхування та проблем підвищення прибуткової діяльності страховика займаються такі вчені, як: В.В. Базилевич, Н.М. Внукова, О.О. Гаманкова, Р. Грачова, В.С. Лень, С.С. Осадець, В.С. Приходько, О.І. Черняк, О.Ф. Філонюк тощо. Разом із цим, низка проблем, пов'язаних із формуванням і порядком відображення прибутку страховика потребують додаткового розгляду і дослідження.

Результати. У науковій літературі сформувалися діаметрально протилежні погляди щодо сутності прибутку страховиків та джерел його формування. У страхуванні у силу непродуктивного характеру діяльності національний дохід не створюється, прибуток формується за рахунок перерозподілу коштів страхувальників. У ринкових умовах страхові компанії працюють на комерційних засадах і лише прибуток може гармонізувати власну вигоду підприємця-страховика із суспільними потребами у страховому захисті. Саме у одержанні прибутку – основний інтерес страховика.

Прибуток страховика складається з прибутку від страхової діяльності, прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності, прибутку від іншої звичайної операційної діяльності та надзвичайних операцій. Найскладнішим є обчислення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від страхової діяльності включає: 1) прибуток, який закладається при формуванні діяльності страховика, 2) прибуток за рахунок зниження собівартості страхової послуги (економія витрат на проведення страхування або зменшення виплат при зниженні збитковості страхових послуг [1].

Величина отриманого прибутку від страхової діяльності є абсолютним показником ефективності діяльності страхової компанії. Відносним показником виступає рентабельність страхових операцій, під якою доцільно розуміти рівень перевищення доходів над витратами за результатами проведення страхових операцій за розрахунковий період часу (наприклад, за рік) за певним видом страхування (групи видів) або самостійного страхового фонду [2].

Основною проблемою формування доходів від страхових операцій є недосконалість, економічна необґрунтованість методу «плаваючих кварталів», що використовується в Україні для формування резерву незароблених премій. Методика

його формування не враховує особливостей кожного страхового продукту, тому не відбиває реальних зобов'язань страховика і не забезпечує достовірної оцінки доходів від страхових операцій, а, отже, і оподаткованого прибутку за звітний період.

Разом із цим, виходячи з досвіду роботи страхових компаній можна зробити висновок, що показник рівня рентабельності страхових операцій не повинен бути високим. Це обумовлюється, перш за все, тим, що в цьому випадку ціна на страхові послуги завищується, а попит на неї з боку страхувальників зменшується. Якщо показники рентабельності будуть низькими, то це може призвести до зниження можливості самоокупності витрат на страхування у страховиків. Ситуацію можна урегулювати або зміною обсягів відповідальності по окремих видах страхування, або приведенням тарифів у відповідність до фактичного рівня збитковості страхової суми.

Висновки. Отже, з метою забезпечення зростання рентабельності страхових операцій страховій компанії доцільно нарощувати величину власного капіталу, що сприятиме розширенню інвестиційної активності компанії, оскільки це дасть можливість вкладати кошти у більш ризикові, але й значно дохідніші фінансові інструменти; прагнути до зниження собівартості страхових операцій; розширювати спектр послуг на ринку страхування; пропонувати нові програми страхування, що більш вигідні, ніж у конкурентів; розширювати інвестиційну діяльність; управляти фінансами компанії на основі бюджетування; впроваджувати автоматизовану систему управління тощо.

Література:

1. Островерха, Р. Е. Прибуток страхових компаній та порядок його формування / Р. Е. Островерха // Зб. наук. праць ун-ту держ. подат. служби України. 2011. № 1. С. 385-393.
2. Юлдашев, Р. Т. Российское страхование : системный анализ понятий и методология финансового менеджмента : [учеб.пособ.] / Р. Т. Юлдашев, Ю. Н. Тронин. – М. : Анкил, 2009. – 448 с.